

KAYAPA ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULU
REHBERLİK SERVİSİ

MAHREMİYET NEDİR?

MAHREMİYET,

Mahremiyeti genel anlamda başkalarının sınırlarını ihlal etmeyen ve kendi sınırlarını belirleyen bedensel, duygusal, bilişsel ve sosyal özerklik olarak tanımlayabiliriz. Bunun yanında mahremiyet, kişilerin kendilerine dair bilgilerin ne zaman, nasıl ve ne ölçüde diğerlerine aktarabileceğini kendilerinin belirleme hakkıdır.

MAHREMİYET EĞİTİMİ

Mahremiyet eğitimi, cinsel bilgilerin yanında daha çok kendisinin ve diğer insanların özelinin/özel alanının farkına varması, sosyal hayatın içinde kendi özel alanını koruması, diğer insanların özeline saygı duyması, kendisi ile çevresi arasında sağlıklı sınırlar koyması gibi bilgileri içerir. Anne baba tarafından verilir. Bu eğitimin verilmesi çocuğun ruhsal ve cinsel açıdan korunması adına çok önemlidir. Çocuklarımıza anlayabileceği ve katılabileceği oranda şu bilgileri sunmalıyız;

ef

01

1.ADIM: ÖZEL ALAN TANIMLAMA

Çocuğun kendi mahremini, özel alanını koruyabilmesi için öncelikle çocuğa bu alanı tanımlamak gerekir. Çocuğa cinsel organlar ancak o sorduğunda onun anlayacağı dille anlatılmalıdır. Cinsel organlar anne-baba üzerinden değil, çocuğun kendi cinsel organları ya da kitaplar üzerinden öğretilmelidir. Bu alanın başkalarından gizlenmesi ve anne-baba ve doktor dışında bu bölgeye kimsenin dokunmaması gerektiği çocuğa öğretilmelidir

02

2. ADIM: ÇOCUĞUN ÖZEL ALANLARINA SAYGILI OLMA

Bebeklik döneminden itibaren çocuğun özeline saygılı olmak çok önemlidir. Çocuğu başkalarının yanında giydirmemek, altlarını değiştirirken bile bir başka odaya götürmek; çocuğun mahremiyetine saygı göstermektir. Dört-beş yaş itibariyle çocuğu yalnız banyo yaptırmak, banyo sırasında iç çamaşırı ile yıkamak, çamaşır değişimi yaparken ve temizliğine yardımcı olurken doğrudan özel bölgesine bakmamak, gözleri kısarak ya da başı hafif yana çevirerek o alana saygı gösterdiğimizi hissettirmek; çocuklarda mahremiyet duygusunun gelişmesine katkı sağlayacaktır

03

3. ADIM: ÇOCUĞUN CİNSEL ORGANINI SEVGİ OBJESİ YAPMAMA

Küçük çocukları özel bölgelerine dokunarak, onları konu yaparak sevmek doğru değildir. Bu davranışlar çocuğun mahremiyetini ihlal etmenin yanı sıra çocuğun bu davranışları normal olarak görmesini neden olur ve kendisini istismarcı, kötü niyetli insanlardan korumasını engeller. Çocuk bu davranışları normal olarak kabul ettiği için böyle bir durumla karşılaştığı zaman tepki vermeyecektir.

04

4. ADIM: TUVALETİN KAPISINI KAPALI TUTMASI GEREKTİĞİNİ ÖĞRETME

Çocuklar ortalama 3 yaşına kadar, henüz kendi kişisel temizliklerini yapabilecek durumda değildir. Bu nedenle ebeveynlerden birinin genital bölge temizliğini üstlenmesi gerekir. Dikkat edilmesi gereken nokta, bu görevi birden fazla kişinin üstlenmemesidir. Çocuk her seferinde yeni bir kişiyle karşılaşmamalıdır. Çocuk hiçbir yaş döneminde, tuvalet ihtiyacını karşılayan ebeveynin yanında bulunmamalıdır. Çocuğun abi veya ablasını izleyerek tuvalet eğitimini alacağını düşünmek de doğru bir eğitim yöntemi değildir. Çocuk tuvalet ihtiyacını giderirken kişisel sınırlarını da öğrenmektedir.

05

5. ADIM: EBEVEYNLE YATAKLARI AYIRMAK

Altı aya kadar çocuk annesi ile yatabilir. Altı aydan sonra ise annesi ile aynı odada yer yatağında ya da beşikte yatabilir. İki yaşla birlikte çocuk yavaş yavaş bağımsızlığını kazanır ve kendi başına yemek yemeye, yolda kendi başına yürümek istemeye başlar. Bu dönem gelişim olarak da çocuğun odasının ayrılabilceğı bir zamandır.

Ancak yalnızlık, anneden ayrılma, karanlık gibi konularda aşırı duyarlı ve kaygılı olan çocukların zorla odalarını ayırmak doğru değildir. Öncelikle var olan kaygılar uzman yardımı ile giderilmeli, sonrasında oda ayırımına gidilmelidir.

06

6. ADIM: EŞLERİN BİRBİRLERİNE KARŞI GÖSTERDİKLERİ SEVGİ SÖZCÜKLERİNE VE DAVRANIŞLARINA DİKKAT ETMELERİ

07

7. ADIM: ÇOCUĞA İYİ VE KÖTÜ DOKUNMA ARASINDAKİ FARKIN ÖĞRETİLMESİ

İç çamaşırı giydiğimiz yerlerin özel bölgelerimiz olduğunu, bir başkasının özel bölgelerimize bakmasının, dokunmasının, bunu istemesinin doğru olmadığını anlatmalıyız. Anlatırken iyi dokunma kötü dokunma kavramlarını mutlaka vurgulamalıyız.

08

8. ADIM: ÇOCUĞA HAYIR DEME HAKKI ÖĞRETİLMELİ

Bu maddelerin dışında anne babaların taciz ve istismarı önlemek ve engellemek için dikkat etmesi gerekenler:

- Çocuğun cinsiyeti ne olursa olsun bir yabancı ile aynı ortamda yalnız kalmaması gerektiği öğretilmeli.
 - Kim olursa olsun zorla “öpme” “sarılma” gibi eylemler yaptırılmamalı.
- Toplu taşımada çocuk başkalarının kucağına oturtulmamalı.
- Evde yetişkin çocuğu olan akraba veya arkadaşların evine yatılı gönderilmemeli.
- Sosyal medya kullanımları ebeveynler tarafından sürekli olarak takip edilmeli.
- Birinin çocuğa “ Bunu kimseye söyleme.” gibi bir şey söyleyip söylemediği sık sık sorulmalı.
- Çocuğa her gün sıcakkanlı bir tavırla “bugün bana anlatmak istediğın bir şey var mı?” sorusu sorulmalı.
- Çocuklara hoşlanmadıkları durumlarda bağırma, itiraz etme, çığlık atma ve kaçma refleksi öğretilmeli.

Sonuç olarak çocuklara özel alanlara saygı duymaları ve kendi sınırlarını korumaları için mahremiyet eğitimi verilmesi önemlidir. Bu, aynı zamanda çocuğun sağlıklı kişilik gelişimi için de gereklidir.

ÇOCUKLARDA CİNSEL EĞİTİM

Engelli olsun normal olsun her birey cinsiyeti ile doğar. Cinsiyet kelime anlamı olarak “dişi” veya “erkek” olma şeklinde açıklanmaktadır. Cinsel kimlik ise kişinin cinsiyetinden haberdar olması ve cinsiyetine uygun davranışlar göstermesidir.

Cinsel eğitim; Bireyin fiziksel, duygusal, cinsel gelişimini anlamlandırması, sağlıklı bir cinsel kimlik gelişimi oluşturmaya, karşı cinsin haklarına ve davranışsal özelliklerine saygı göstermesi, olumlu sosyal ilişkiler geliştirmesine yardımcı olan bakış açısına sahip olması ve olumlu değer yargılarını oluşturmaya için bireye verilen bilgiler bütünüdür. İnsanların toplumsal rollerinin incelenmesi yoluyla karşılıklı sevgi ve güven içinde sorumluluk bilinci geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

ÖZEL GEREKSİNİM İHTİYACI OLAN ÇOCUKLARDA CİNSEL EĞİTİM NASIL OLMALIDIR?

Özel gereksinim ihtiyacı olan çocuklar da yemek yemek, su içmek, uyumak ve özellikle sevmek, sevilme paylaşmak ihtiyacındadır. Özel gereksinimli çocukların da cinsel kimlikleri ve ihtiyaçları vardır.

Çünkü, mental güçlükleri dışında tüm organları diğer insanlar gibi çalışmaktadır. Vücut gelişimleri tam olmaktadır. Normal düzeninde çalışan hormonları nedeniyle cinsel aktivite ve ifade edemeseler de istekleri de olacaktır.

CİNSEL EĞİTİMDE ANNE BABANIN ROLÜ

Çocuklar önce cinsiyetle ilgili fiziksel farklılıkları fark ederler. “Neden babaların bıyıkları var?”, “Neden babalar etek giymez?”, “Neden kızların pipisi yok?” gibi sorular ilk sorulardandır. Bu süreçte açık ve dürüst iletişim önemlidir.

Çocuğu kesinlikle ayıplamamak, azarlamamak, susturmamak gerekmektedir. Bu şekilde davrandığımızda çocuğumuz bu soruların sorulmaması gerektiği fikrine kapılabilir ve cevapları başka kişilerde arayabileceği gibi gözetleme veya deneyler yapma yollarına da başvurabilir. Çocukların sorularını doğal karşılamak ve yaşlarına uygun cevaplar vermek gerekir. Çocuklara güvenli alan yaratmak ailelerin temel görevidir.

AİLELER ÇOCUKLARINA CİNSEL EĞİTİM VERİRKEN NELERE DİKKAT ETMELİDİR?

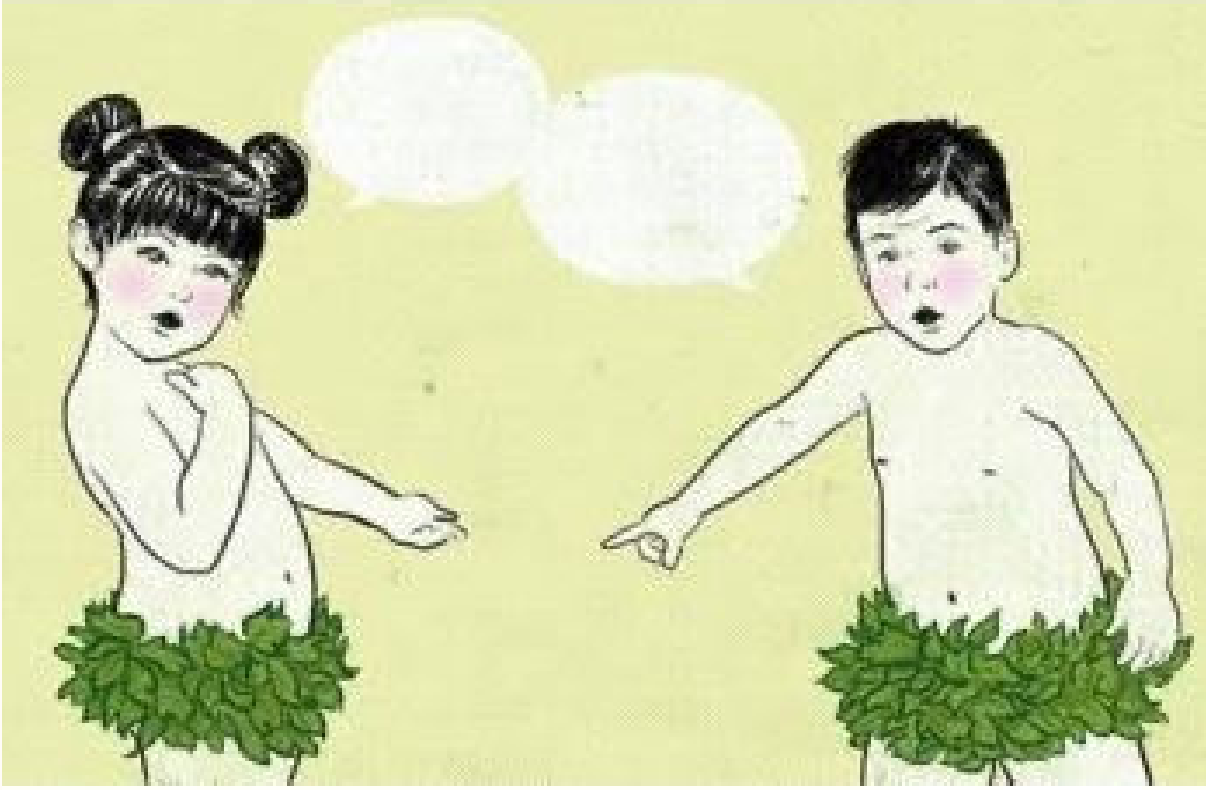
- Özel gereksinim ihtiyacı olan çocuğun yakın çevresinin çocuğun cinsel davranışlarına karşılık utanç, öfke, kızgınlık, korkma, acıma, aşırı merhamet gibi duygularla hareket etmelerinin olumsuz davranışlara yol açabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
- Özel gereksinim ihtiyacı olan çocuk ve gençlerde cinsel gelişim incelenirken takvim yaşları değil gelişim düzeyleri dikkate alınmalıdır.
- Bu çocuklara cinsel konularda eğitim verirken üstü kapalı bir anlatım, gizli kelimeler, yapmacık benzetmeler kullanılmamalıdır. Somut, açık, net, onların yanlış yorumlamasına izin vermeyecek bir anlatım kullanılmalıdır.

Giyim Tarzının Önemi

Bazen takvim yaşı büyük engelli çocuklara çok bebeksi kıyafetler giydirildiği, saçlarının bebeksi bir modelde tarandığı görülmektedir. Bu da çocukların çevre tarafından algılanışlarını etkileyebilmektedir. Aileler bu konuya dikkat etmelidirler.

Bilgilendirme

Ergen yaştaki engelli kızlar için en önemli konu regldir. Genç kızlar mutlaka konuyla ilgili önceden bilgilendirilmeli, psikolojik olarak hazırlanmalıdırlar. Vücudunun büyüyüp olgunlaştığı için bu olayın yaşandığı, artık genç kızlığa adım attığı anlatılmalı ve bunun yanında bakım ve temizlik konusunda da rehberlik edilmelidir.

CİNSEL EĞİTİMDE MASTÜRBASYON

- Mastürbasyonun özel bir davranış olduğunu ve yalnızca özel alanlarda (örneğin, kendi odasında) yapılması gerektiğini açıklayın.
- Bunu açıkça “Bu, özel bir davranıştır ve yalnızca kendi odanda veya banyoda yapmalısın.” gibi ifadelerle anlatabilirsiniz.
- Çocuğunuzu bu konuda suçlamayın veya utandırmayın.
- Eğer çocuk sürekli mastürbasyon yapıyorsa, stres, kaygı veya başka duygusal nedenler olabilir.
- Çocuğun sosyal ilişkilerinde veya günlük aktivitelerinde bir bozulma olup olmadığını gözlemleyin.
- Aşırıya kaçan durumlarda bir uzmandan destek almak faydalı olabilir.
- Çocuğa, başkalarının önünde bu davranışın uygun olmadığını anlatın.
- “Bu senin bedenine ilgili bir konu ve bunu yapmak istediğinde özel bir alan seçmelisin.” diyerek sınırlar koyabilirsiniz.
- Eğer çocuk stres veya sıkıntı nedeniyle bunu yapıyorsa, ona rahatlatıcı aktiviteler (oyun, spor, sanat vb.) sunabilirsiniz.
- Çocuğun duygularını anlamaya çalışın ve onunla iletişim kurun.

En önemli şey, çocuğa destekleyici ve açık bir şekilde yaklaşmak, bu konuyu tabu haline getirmeden sağlıklı bir şekilde anlatmaktır. Eğer çocuğunuzun tepkileri konusunda endişeleriniz varsa bir uzmana danışmak da iyi bir fikir olabilir.

SON SÖZ

Normal ve engelli tüm bireylerin mahremiyet ve cinsel konularda bilgilendirilmeye ihtiyaçları vardır ve toplum içindeki konumları, ahlâkî değerleri ve bireysel özellikleri ne olursa olsun eğitim hakları olduğu unutulmamalıdır.